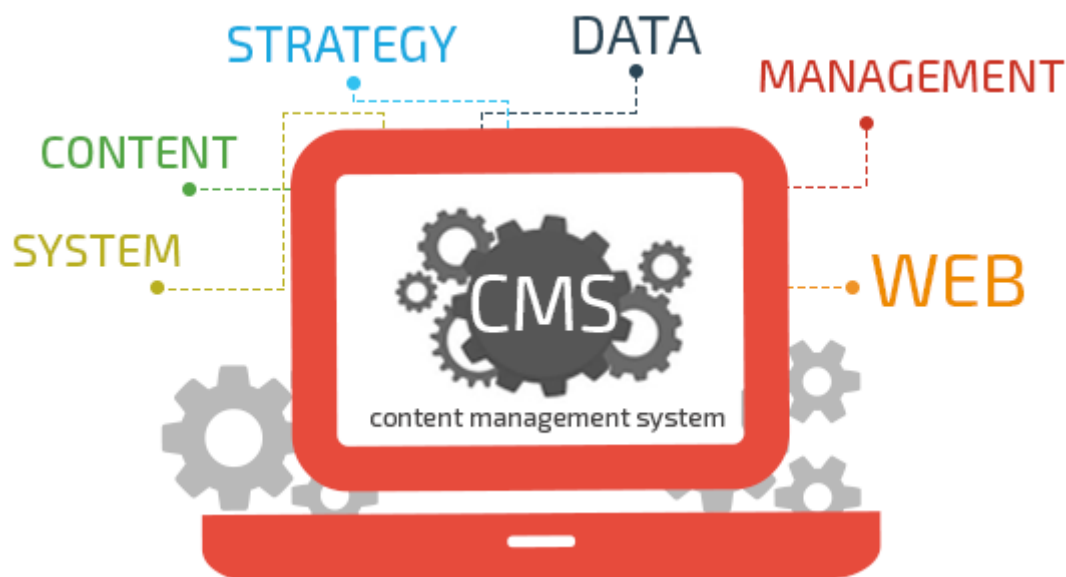

CMS یا سیستم مدیریت محتوا چیست و چه کاربردهایی دارد؟

به زبان ساده CMS نرمافزاری است برای طراحی وبسایتی حرفهای. به این نکته توجه داشته باشید که عبارت CMS که مخفف Content Management System است و تنها منحصر به وب نیست و به مدیریت هر نوع محتوایی برمیگردد، ولی بیشترین کاربرد را در وب دارد. نرمافزار مدیریت محتوا یا (CMS) Content Management System برنامه‌ای است که بطور کامل از ایجاد، مدیریت و روزرسانی یک وبسایت پشتیبانی میکند و تمام ابزارهای مورد نیاز را برای مدیریت یک سایت را دارا میباشد CMS چرخه زندگی یک صفحه وب را از ایجاد و روزرسانی تا انقراض آن در بر میگیرد CMS همچنین دارای قابلیت مدیریت ساختار سایت، شیوه نمایش صفحات و ارتباط آنها با منوها میباشد.

همچنین باید دانست که CMS مجموعه‌ای از رویه‌ها برای مدیریت روند کار در یک محیط مشارکتی است. این رویه‌ها میتوانند دستی یا رایانهای باشند. این رویه‌ها طراحی میشوند که:

- گزارش‌نویسی را بهبود بخشد
- ورودیهای مشابه تکراری را کاهش دهد
- چه چیزی را میتواند ویرایش کند یا ببیند

- افراد زیادی بتوانند مشارکت کنند و داده‌های مختلفی را به اشتراک بگذارند
- ارتباط بین کاربران را بهبود بخشد
- داده‌ها دارای کنترل دسترسی براساس نقش کاربران باشند. نقش کاربران تعیین میکند که چه کاربری
- ذخیره‌سازی و بازیابی داده‌ها را آسان کند

در یک CMS، داده میتواند هر چیزی باشد، مانند شماره تلفن، اسناد، فیلم، عکس، داده‌های علمی و غیره CMSها بیشتر برای ذخیره، کنترل، بازیابی، توسعه معنایی و انتشار اسناد بهکار میرود، سایتهای مجهز به سیستم مدیریت محتوا (CMS) وبسایتهایی از نوع پرتالها یا سایتهای پویا هستند که برای مصارف خاص توسط طراحان حرفه‌ای و یا شرکتهای طراحی حرفه‌ای ایجاد میشوند. تمام مزایا و معایب مربوط به سایتهای پویا در مورد سایتهای مجهز به سیستم مدیریت محتوا صدق می‌کند. البته در نظر داشته باشید که سایتهای پویا و پرتالها نیز مجهز به سیستم مدیریت محتوا هستند اما آنچه که در CMSها متفاوت است طراحی آنها و سیستمهای مدیریت محتوای آنها برای مصارف خاص است.

برخی قابلیت‌هایی که برای یک CMS می‌تواند در نظر گرفته شود بصورت زیر مطرح شده است

در طراحی یک CMS خوب همه چیز پیشبینی شده و شما دیگر نیازی به تمرکز روی مسائلی که ممکن است بعدها پیش بیاید و مشکلات احتمالی ندارید و با خیال راحت میتوانید تمام نیروی خود را صرف پیشبرد کیفیت محتوای سایت خود کنید CMS نرمافزار جدیدی بحساب می‌آید و شاید خیلی‌ها از قدرت زیاد آن در هر چه ساده‌تر و موثرتر کردن مدیریت یک سایت بیاطلاع هستند. این اطلاعات صرفاً برای باز کردن نقش غیر قابل چشم‌پوشی System Content Management در جامعه وب ایران است.

- آیا هیچ نرمافزار یا plug-in دیگری بازدیدکنندگان سایت شما نیاز دارند؟
- امکان ورود و خروج اطلاعات از سیستم به برنامه دیگر چگونه است
- آیا امکان ثبت سوابق وبسایت و logging وجود دارد
- امکان تغییر واسط کاربری با طرح گرافیکی به راحتی وجود دارد؟
- چه مهارتهایی برای operator الزامی است تا بتواند سایت را مدیریت کند؟
- آیا امکان گسترش قابلیت‌های نرمافزار وجود دارد؟
- آیا شرکت پشتیبانی ۲۴ ساعته و موثر برای مشکلات احتمالی دارد؟
- سیستمهای عاملی که CMS با آنها سازگار است
- راهنما و document های ارائه شده چقدر نیاز شما را برای تماس با بخش پشتیبانی کاهش میدهد؟
- چه سرویس‌ها و خدماتی ارائه میکند. مثلاً برای تهیه backup مرتب از مطالب

- CMS از چه مرورگرهایی پشتیبانی میکند؟
- محدودیتهای سختافزاری و شبکه
- آیا قابلیت جستجوی مطالب برای بازدیدکننده وجود دارد؟
- چه تضمینی برای امنیت مطالب شما روی سایت ارائه میشود؟
- آیا نرمافزار کاملاً تحت وب است و قابلیت کنترل غیر متمرکز را دارد
- از چه web-server هایی پشتیبانی میکند؟

مزایای استفاده از سیستم مدیریت محتوا یا cms

- کنترل نامتمرکز سایت
- سازگاری و استحکام بیشتر
- امنیت بالاتر وبسایت
- کاهش ورود اطلاعات تکراری
- انعطافپذیری بیشتر
- صرفهجویی در زمان برای ایجاد و بروزرسانی صفحات وب
- کاهش چشمگیر هزینههای نگهداری
- راهبري (navigation) پیشرفته

بر فرض مثال شما یک وبسایت کوچک دارید. تا زمانی که وبسایت شما محتوای چندانی ندارد با مشکل خیلی جدی روبرو نمیشوید. اما اگر بدون توجه به قوانین و استانداردها سایت شما روز به روز بزرگتر شود. و روزی که این سایت شناخته شد و محتوای آن مورد استفاده

بازدیدکنندگان بسیاری قرار گرفت، تازه می فهمید که سایت شما چقدر از حد ایده آل دور است. بیشتر مطالب تان چندان بروز نیستند. پیدا کردن موضوعی خاص در سایت شما برای بازدیدکننده بسیار مشکل و در بعضی موارد غیرممکن است. بروزرسانی و افزودن مطالب جدید بسیار پیچیده خواهد بود. و طرح گرافیکی سایت دیگر کهنه شده است. بدتر از همه این است که شما کنترل صفحات را از دست میدید و جواب این پرسش که مثلا ماه گذشته چه مطالبی اینجا بود؟ عملا امکانپذیر نیست. در این نقطه شما واقعا دو راه بیشتر ندارید. یا با همین وضعیت کار را ادامه میدید که هر روز حتی با صرف هزینه های زیاد باید با مشکلات عجیب و حساب نشده زیادی برخورد کنید و کار بجایی میرسد که دیگر از توان شما خارج میشود. راه دوم ارتقاء سایت و طراحی مجدد و اساسی ساختار از پایه است که آن نیز باعث از کار افتادن سایت برای مدت طولانی میشود تا این ارتقاء صورت بگیرد. پس چه بهتر که از قبل به فکرچنین روز باشیم. خوشبختانه این مشکلات از نوعی است که CMS ها اختصاصا برای حل آنها بوجود آمده اند. البته برای کسانی که در این مرحله هستند ۱۰۰٪ راه دوم پیشنهاد میشود چون حداقل بعد از گذشت چند ماه این بار کار از پایه درست است. در زیر برخی قابلیت هایی که برای یک CMS لازم است و حتما قبل از اتخاذ تصمیم نهایی برای استفاده از آن باید در نظر گرفته شود آمده است.

ویژگی های اصلی یک سیستم مدیریت محتوا

ایجاد محتوا: قابلیت است که مؤلفین آثار (نویسندگان محتوا) برای استفاده از CMS به آن نیازمندند. ملزومات این بخش عبارتند از:

استفاده آسان راندمان بالا

یک CMS موفق است که سیستمی راه اندازی کند که مدیریت محتوا و سازماندهی در آن آسان باشد.

جداسازی محتوا و محیط نمایش آن

تألیف باید بر مبنای شیوه ها به گونه ای بوده که قالب نوشته ها در هنگام انتشار بر روی محتوا پیاده سازی گردد. ایجاد فرمت های مختلف نشر بدون جداسازی محتوا و محیط نمایش آن امکان پذیر نمی باشد.

لینک سازی قدرتمند

مؤلفین لینک ها (پیوند های) متعددی را بین صفحات مختلف ایجاد می نمایند که این پیوند ها باید در برابر بازسازی و گسترش ساختار سیستم پایدار باشد.

تک منبع کردن (استفاده مجدد از محتوا)

یک صفحه و یا حتی یک پاراگراف ممکن است بارها در متون مختلف استفاده شده و یا به گروه های مختلف کاربری نمایش داده شود. این یکی از ملزومات نمایش محتوا در سکو های مختلف نظیر اینترنت و اینترنت از یک منبع واحد می باشد.

تألیف غیر فنی

مؤلفین نباید برای ایجاد محتوا به دانستن HTML یا اطلاعات فنی نیاز داشته باشند.

تألیف چند کاربری (Multi-user)

CMS شامل چندین مؤلف می باشد. امکاناتی نظیر قفل رکورد ها (Record Locking) موجب پیشگیری از برخورد و تداخل تغییرات در محتوا بهنگام ویرایش محتوا می گردد.

ایجاد Metadata

قرار دادن (Metadata) ایجاد کننده، موضوع، کلمات کلیدی و (بهنگام مدیریت یک منبع اطلاعات بزرگ امری حیاتی است.

محیط تألیف یکپارچه

سیستم مدیریت محتوا باید محیط قدرتمند و یکپارچه ای را برای مؤلفین آثار فراهم آورد. بدین ترتیب مؤلفین می توانند از امکانات گسترده جهت ایجاد محتوا در CMS استفاده نمایند.

مدیریت محتوا: هسته اکثر سیستم های مدیریت محتوا یک انبار مرکزی اطلاعات است که توسط ابزار متعددی جهت ویرایش محتوا پشتیبانی می گردد. ملزومات این بخش عبارتند از:

گزارشگیری

یک CMS باید گستره وسیعی از گزارش ها را برای مدیران و کاربران ارائه نماید. در حالت ایده آل یک سیستم مدیریت محتوا باید کلیه وقایع را به محض وقوع گزارش دهد. یک CMS با گسترش سازمانی در صورت عدم اطلاع و دخالت کلیه سهامداران از ابتدای امر حتماً متوقف خواهد شد.

امنیت

سطوح امنیتی مناسب و متعدد و بازرسی های دنباله دار (فرآیندهای قابل پیگیری بعد از انتشار یا ایجاد تغییرات) جهت حفاظت از یکپارچگی محتوا مورد نیاز است.

کنترل نسخه (Version) و آرشیو محتوا

کنترل اکید نسخه محتوا برای ایجاد اعتبار قانونی، تهیه نسخه های پشتیبانی و بازیافت اطلاعات الزامی است. رابطی ساده اما قدرتمند جهت ارائه چنین امکاناتی مورد نیاز می باشد.

قابلیت یکپارچه سازی با سیستم های دیگر

یک سیستم مدیریت محتوای سازمانی تنها زمانی می تواند موفق باشد که قابلیت یکپارچه سازی کامل و شفاف با دیگر سیستم های سازمانی را داشته باشد. یک سیستم مدیریت محتوا عموماً تنها یکی از سیستم هایی است که جهت نمایش اطلاعات بر روی اینترنت یا سایت اینترنتی استفاده می گردد. مکانیزم های حصول این شرایط بطور شفاف مستند سازی شده و بر پایه استاندارد های معتبر صنعت بنا نهاده شده باشد.

بهبود جریان محتوا بین کاربران (Workflow)

ایجاد محتوای نامتمرکز وابستگی شدید به یک مدل قدرتمند بهبود جریان انتقال محتوا از یک کاربر به کاربر دیگر دارد که به راحتی سفارشی سازی شده و در برابر تغییرات درون سازمانی انعطاف پذیر باشد. نیازهای مؤلفین خو را درک کنید، چراکه آنها هستند که عمده کارهای سخت را انجام می دهند.

انتشار و نمایش: موتور نشر CMS، محتوای ذخیره شده در انبار مرکزی اطلاعات را بازیابی کرده و صفحات نهایی را جهت نمایش تولید می نماید. ملزومات این بخش عبارتند از:

داده های نمادین (Metadata)

کلیه صفحه ها باید جهت جستجو و فهرست سازی مؤثر دارای Metadata کافی باشند. درج Metadata نیز باید بر پایه استاندارد هایی نظیر Dublin Core صورت پذیرد.

کارکرد محدود (سمت کاربر)

ممکن است بخواهید تکنولوژی های سمت کاربر نظیر Flash, JavaScript, Java و غیره را که برای نمایش سایت مورد نیاز هستند را محدود کنید. توجه این امر در مورد یک سایت نسبت به یک اینترنت از اهمیت بالاتری برخوردار است.

پشتیبانی از فرمت های متعدد

CMS باید محتوا را به فرمت های متعدد نظیر HTML، نسخه چاپی، PDF و WAP (فرمت پشتیبانی شده توسط دستگاه هایی نظیر PDA و تلفن های همراه) منتشر کند و نیز قابلیت افزودن فرمت های جدید با پیشرفت تکنولوژی و توسعه سیستم را داشته باشد.

ناوبری مؤثر

CMS باید شرایط پایدار و فراگیر جهت ناوبری آسان سیستم برای کاربران فراهم آورد.

آمار استفاده

CMS باید آمار جامعی از مراجعات نظیر صفحات محبوب، مراجعات روزمره و استفاده از جستجو را جمع آوری نموده و نمایش دهد. این اطلاعات میزان موفقیت سایت را مشخص نموده و موضوعات و چگونگی استفاده از سایت را شناسایی می نماید.

توسعه پذیری

درج ریزکدها (Snippets) یا معادل آنها جهت ایجاد کارکرد های اضافی باید کار ساده ای باشد. CMS باید فرآیند بهبود پیوسته (Continual Improvement) را در طراحی رابط ها پشتیبانی کند.

HTML معتبر

کلیه صفحات باید با جدیدترین مشخصات و استاندارد های HTML سازگاری داشته باشند. این امر موجب می گردد تا بیشترین سازگاری نمایش در بین مرورگرهای وب حاصل گردد.

پشتیبانی مرورگرها

صفحات باید بطور صحیح در تمامی مرورگرهای وب نظیر Internet Explorer, Firefox, Netscape, Opera و ... نمایش داده شوند. نیز باید مشخص شود که CMS با کدام نسخه های مرورگرها سازگاری کامل دارد.

شخصی سازی

بسته به سطح دسترسی کاربران و یا Metadata محتوا، اطلاعات متفاوتی نمایش داده می شود. البته این بخش بیشتر در مورد پورتال های بزرگ سازگار است.

قالب صفحات

آرایش کلی صفحات از طریق قالب ها تعیین می گردد. بطور ایده آل یک رابط غیر فنی برای طراحی و مدیریت قالب ها باید ایجاد شود.

سرعت

حجم صفحه باید طوری تنظیم شود که زمان بارگذاری آن برای کاربر قابل قبول باشد، به عبارتی زمان انتظار طوری باشد که کاربر خسته نشود.

Stylesheets یا صفحات قالب بندی

ظاهر نمایش توسط صفحات قالب بندی کنترل می گردد. استفاده از این نوع صفحات قابلیت توسعه و انعطاف پذیری ایجاد می نماید.

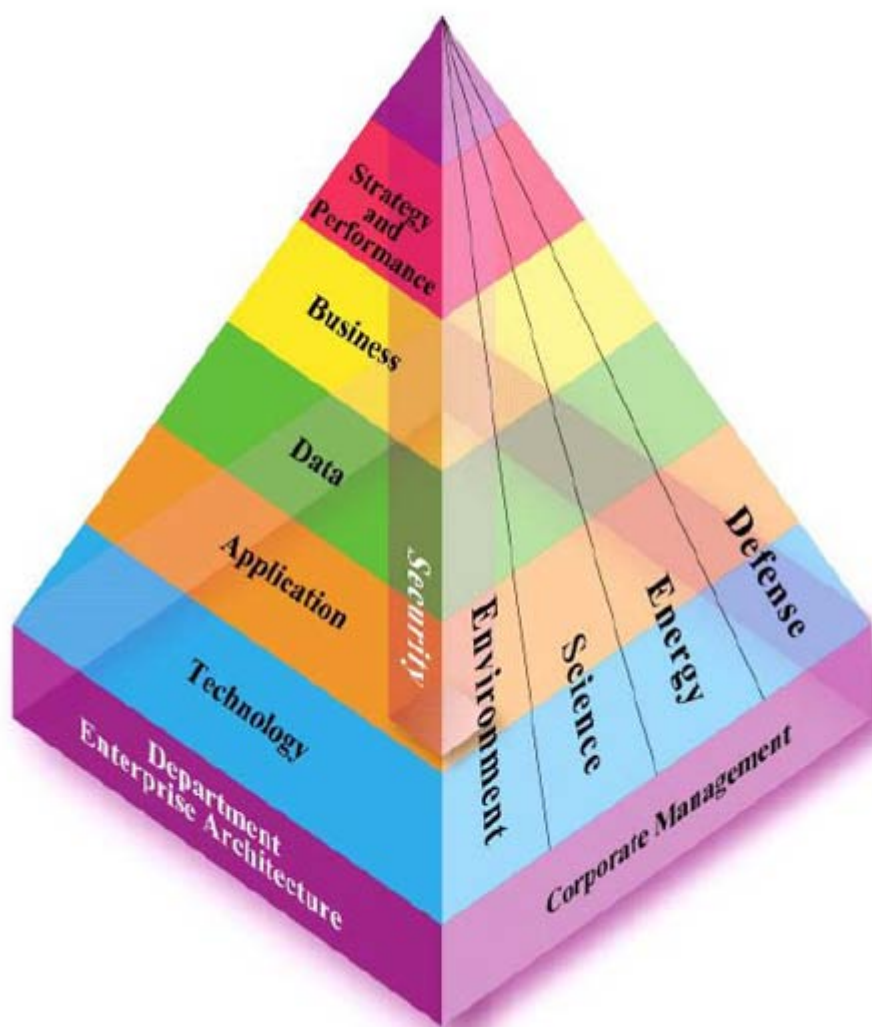
قابلیت دسترسی

CMS باید از استانداردهایی نظیر WAI مخفف W3C Web Accessibility Initiative پیروی کند.

قرارداد و داد و ستد: ملزومات مدیریت پروژه و داد و ستد نیز باید توسط CMS برآورده شوند. ملزومات این بخش عبارتند از:

محدودیت های فناوری اطلاعات (IT)

محدودیت های فناوری اطلاعات (IT)

هزینه ها

هزینه های مربوطه نظیر هزینه های ثابت CMS و نیز هزینه های متغیر به ازای هر کاربر (per-seat) باید ذکر شود. گزینه آخر بیشتر شامل سازمان های بزرگ می شود.

توافقنامه های نگهداری

فروشنده باید شرح برنامه های پشتیبانی شامل سطوح نگهداری و فرآیندهای ارتقاء سیستم را مشخص نماید. چنین حالتی زمانی صادق است که کاربر مبلغی بابت خرید CMS پرداخت کرده باشد و شامل پروژه های Open Source و نرم افزارهای آزاد نمی شود.

آموزش

فروشنده باید لیستی از کلیه آموزش های موجود و خدمات آموزشی خود در خصوص CMS را ارائه کند.

مقیاس پذیر

سطوح بارگذاری (حداکثر بارگذاری، حداکثر ترافیک سیستم و حداکثر تعداد کاربر در آن واحد) که توسط CMS قابل پشتیبانی بوده و نیز سخت افزار و نرم افزار مورد نیاز جهت افزایش کارکرد سیستم باید ذکر شوند.

تواناییهای مورد نیاز

فهرستی از تواناییها و اطلاعاتی که درون سازمان شما نیاز است تا بتوان CMS مورد نظر را نگهداری و سفارشی سازی کرد نیز باید ذکر شوند.

ضمانت

فروشنده باید خدمات دوره ضمانت را پس از فروش CMS به مشتریان ارائه نماید.

منابع مورد نیاز

کلیه منابع از قبیل سخت افزار، نرم افزار و سیستم عامل مورد نیاز CMS باید ذکر شوند.

مستندات

CMS باید مستندات کامل در سطوح کاربران، مدیران و توسعه گران داشته باشد.

